

LAUSUNTO

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

VANTAAN KAUPUNGIN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE VARHAISKASVATUKSEN ASIAKASMAKSUISTA ANNETUN LAIN 5 JA 8 §:N MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia siten, että pieni- ja keskituloisilta perittäviä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettaisiin tuloeroja korottamalla. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja ehdotetaan alennettavaksi siten, että perheen toisesta lapsesta perittävä maksu olisi 50 prosenttia nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. päivänä tammikuuta 2018.

Esityksen mukaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulojen arvioidaan alenevan lakimuutoksen vuoksi noin 71 miljoonalla eurolla vuonna 2018. Vantaan laskennallinen osuus valtakunnallisesta tulokertymän alenemisesta on arvion mukaan 3,1 M€ euroa.

Vantaan kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa on 10 800 lasta. Palvelusetelillä tuetussa varhaiskasvatuksessa on 1 100 lasta ja yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa 450 lasta. Korkeinta asiakasmaksua kunnallisessa varhaiskasvatuksessa maksetaan yhteensä 2 100 lapsesta (21 %). Asiakasmaksua ei peritä lainkaan yhteensä 2 500 lapsesta (24 %).

Vantaan asiakasmaksutuotot vuonna 2016 olivat 16,7 M€. 1.3.2017 voimaan tulleen varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain arvioitiin Vantaalla laskevan kaupungin tulokertymää vuonna 2017 yhteensä 0,3 M€. Nyt esitettyjen lakimuutoksen arvioidaan edelleen laskevan tulokertymää vuoden 2018 osalta 2,4 M€. Vantaalla tulosidonnaisella palvelusetelillä tuotetun varhaiskasvatuksen kustannukset kasvavat esitetyn lakimuutoksen vuoksi arviolta 0,2 M€.

Vantaan kaupungin lausunto 14.8.2017

Vantaan kaupunki pitää myönteisenä, että luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 ja 8 §:n muuttamisesta ei sisälly varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen korotuksia.

Ehdotetut muutokset tulorajojen korottamisesta sekä maksuprosentin yhtenäistäminen ovat myönteisiä muutoksia. Maksuprosentin yhdenmukaistaminen perhekoosta riippumatta selkeyttää maksun määräytymistä.

Perheen toisen lapsen maksun muutos 90 %:sta 50 %:iin on perheelle myönteinen ratkaisu. Kuntatalouden näkökulmasta esitys vähentää merkittävästi asiakasmaksujen tulokertymää, mikä on haaste kaupungin talouden vakauttamisessa.

Luonnoksessa esitetty lain voimaantuloaika 1.1.2018 lukien on aikataulullisesti liian kireä. Asiakasmaksuihin tehtävät muutokset edellyttävät mm. järjestelmämuutoksia, joiden toimeenpanoon voidaan ryhtyä vasta, kun laki on hyväksytty.

Vantaa pitää tärkeänä, että lain voimaantulossa huomioidaan riittävä valmistelu-aika, jolla mahdollistetaan kaupungin asiakastietojärjestelmään tehtävien muutosten toteutus, asiakkaita palveleva ennakoiva tiedotus sekä uusien asiakasmaksupäätösten vaatima mittava työaika.

Riippumatta varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksen valmistelusta, nyt voimassa olevan varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaan seuraava indeksitarkistus toteutetaan 1.8.2018. Indeksitarkistuksen ja uuden asiakasmaksulain voimaantulon ajankohtien tulee olla yhteneväiset.

Vantaalla käytössä oleva varhaiskasvatuksen tulosidonnainen palvelusetelijärjestelmä perustuu kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksun perusteella määräytyvään palvelusetelin arvoon. Esitetyn lain muutoksen myötä palvelusetelillä palvelua ostavan asiakkaan omavastuuosuus laskee ja kunnan maksuosuus palvelusetelistä kasvaa. Muutoksella on siten suora kustannuksia nostava vaikutus kunnan yksityiseen palvelutuotantoon ohjattujen tukien määrärahaan. Muutos edellyttää Vantaalla kunnan subventoiman palvelusetelin arvon uudelleen arviointia. Muutoksia ei voi toteuttaa kesken toimintavuoden vaikuttamatta yrittäjien toimintaedellytyksiin.

Vantaa pitää tärkeänä, että yksityisen hoidon tuella toimivien palveluntuottajien vetovoimaisuus säilyy. Hallituksen esitysluonnos ei sisällä muutoksia yksityisen hoidon tukeen. Ero asiakasmaksussa yksityisen hoidon tuella ja kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevan sisarusperheen välillä kasvaa niin suureksi, että sillä arvioidaan olevan yksityiseen

palveluun hakeutumista estävä vaikutus. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa enimmäismaksu toisesta lapsesta olisi vain 145 euroa nykyisen 261 euron sijaan, mikä lisää kunnallisen varhaiskasvatuksen vetovoimaa yksityisen varhaiskasvatuksen sijasta.

Vantaa haluaa säilyttää yksityisen hoidon tuella toimivan perhepäivähoidon, ryhmäperhepäiväkodeissa ja yksityisissä päiväkodeissa toteutettavan varhaiskasvatuksen osana monipuolista perheiden palveluvalikkoa. Asiakasmaksulakiin tehtävät muutokset edellyttävät yksityisen hoidon tuen kuntalisien osalta arviointia. Muutoksia ei voi toteuttaa kesken toimintavuoden vaikuttamatta yrittäjien toimintaedellytyksiin.

Vantaa pitää tärkeänä sitä, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksesta aiheutuvat maksutulovähennykset tulee kompensoida täysimääräisesti valtionosuuksina eikä lisätä kuntien välistä eriarvoisuutta mahdollisuudessa kattaa maksutuottojen menetys.

Lopuksi Vantaan kaupunki toteaa, että lausuntopyynnölle annettu valmisteluaikataulu 14.8.2017 mennessä oli liian kireä kesäajan vuoksi.

Lausunnon keskeinen sisältö

Vantaan kaupunki pitää myönteisenä, että luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 ja 8 §:n muuttamisesta ei sisälly varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen korotuksia.

Ehdotetut muutokset tulorajojen korottamisesta sekä maksuprosentin yhtenäistäminen ovat myönteisiä muutoksia. Maksuprosentin yhdenmukaistaminen perhekoosta riippumatta selkeyttää maksun määräytymistä.

Perheen toisen lapsen maksun muutos 90 %:sta 50 %:iin on perheelle myönteinen ratkaisu. Kuntatalouden näkökulmasta esitys vähentää merkittävästi asiakasmaksujen tulokertymää, mikä on haaste kaupungin talouden vakauttamisessa.

Vantaa pitää tärkeänä, että yksityisen hoidon tuella toimivien palveluntuottajien vetovoimaisuus säilyy. Ero asiakasmaksussa yksityisen hoidon tuella ja kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevan sisarusperheen välillä kasvaa niin suureksi, että sillä arvioidaan olevan yksityiseen palveluun hakeutumista estävä vaikutus.

Luonnoksessa esitetty lain voimaantuloaika 1.1.2018 lukien on aikataulullisesti liian kireä. Asiakasmaksuihin tehtävät muutokset edellyttävät mm. järjestelmämuutoksia, joiden toimeenpanoon voidaan ryhtyä vasta, kun laki on hyväksytty.

Lain voimaantulossa tulee huomioida riittävä valmistelu-aika, jolla mahdollistetaan kaupungin asiakastietojärjestelmään tehtävien muutosten toteutus, asiakkaita palveleva ennakoiva tiedotus sekä uusien asiakasmaksupäätösten vaatima mittava työaika.

Lakimuutos on perusteltua toteuttaa samaan aikaan indeksikorotuksen kanssa 1.8.2018.

Yhteenvedona Vantaan kaupunki toteaa, että esitys vähentää merkittävästi asiakasmaksujen tulokertymää. Kuntatalouden vakauttamisessa tämä on haaste. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksesta aiheutuvat maksutulovähennykset tulee kompensoida täysimääräisesti valtionosuuksina eikä lisätä kuntien välistä eriarvoisuutta mahdollisuudessa kattaa maksutuottojen menetys.